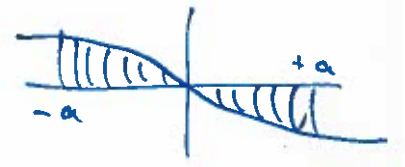

$\int_{-\infty}^{+\infty}$? (vraag van vorige week donderdag)

Zij f een oneven fct $f(-x) = -f(x)$
dan geldt $\int_{-a}^a f(x) dx = 0$ voor $a > 0$.

maar niet noodzakelijk: $\int_{-\infty}^{+\infty} f(x) dx = 0$.

want dit zijn twee limieten, dus splitsen: $\int_{-\infty}^0 f(x) dx + \int_0^{+\infty} f(x) dx$

Vb 1 Neem $f(x) = x$ dit is een oneven fct.

$\int_{-\infty}^0 x dx = \frac{1}{2} x^2 \Big|_{x=-\infty}^{x=0} = -\infty$ Dus divergent en $\int_0^{+\infty} x dx = \frac{1}{2} x^2 \Big|_{x=0}^{x=+\infty} = +\infty$ ook divergent

Je kunt niks zeggen over de som $-\infty + \infty$

Vb 2 Neem $f(x) = e^{-|x|}$

$\int_{-\infty}^{\infty} e^{-|x|} dx = \int_0^{\infty} e^{-x} dx = -e^{-x} \Big|_{x=0}^{x=\infty} = 0 - (-1) = +1$ dus $\int_{-\infty}^{+\infty} e^{-|x|} dx = 2$
Convergent

Trigonio substituties

boek § 6.3

(daar staat nog veel meer in. o.a. hyperbolische fries overslaan)

(2)

Onthoud: volgende 3 situaties

§ (i) integraal met

$$\sqrt{a^2 - x^2}$$

: denk aan subs $\frac{x}{a} = \sin u$

§ (ii)

$$\sqrt{x^2 - a^2}$$

: $x = \frac{1}{\cos u}$

§ (iii)

$$a^2 + x^2$$

: $x = \tan u$

achteraf: ik had beter $a=1$ kunnen nemen

Voorbeelden

(i) $\int \frac{dx}{\sqrt{1-x^2}}$
 $-1 \leq x \leq +1$

Subs $x = \sin u$
 $dx = \cos u du$

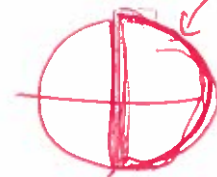
invullen geeft:

u op deze helft.

$$\int \frac{\cos u du}{\sqrt{1-\sin^2 u}} = \int \frac{\cos u du}{\cos u} = \int du = u + c$$

terugsubs: $u = \arcsin x$

Conclusie: $\int \frac{dx}{\sqrt{1-x^2}} = \arcsin x + c.$

- $\int \sqrt{25-x^2} dx = 5 \int \sqrt{1-\left(\frac{x}{5}\right)^2} dx$

Subst' $x = 5 \sin u$, $dx = 5 \cos u du$, invullen:

$$5 \int \sqrt{1-\sin^2 u} (5 \cos u du)$$

$$= 25 \int \cos^2 u du$$

verdub. form: $\cos 2u = 2 \cos^2 u - 1$

dus $\cos^2 u = \frac{1}{2}(\cos 2u + 1)$

$$= \frac{25}{2} \int \cos 2u + 1 du \text{ etc.}$$

$$= \frac{25}{4} \sin 2u + \frac{25}{2} u + c$$

terugsubs: als $x = 5 \sin u$

dan is $\arcsin \frac{x}{5} = u$

Verder:

~~25~~

$$\sin 2u = 2 \sin u \cos u$$

$$= 2 \sin u \sqrt{1-\sin^2 u}$$

met $\sin u = \frac{x}{5}$ geeft

$$\frac{25}{4} \left(\frac{2}{5} x \sqrt{1-\left(\frac{x}{5}\right)^2} \right) + \frac{25}{2} \arcsin \frac{x}{5} + c$$

$$= \frac{x}{5} \sqrt{1-\frac{x^2}{25}} + c$$

(ii) Voorbeeld.

(4)

$$\int \frac{dx}{\sqrt{x^2-1}} \quad \text{subs. } x = \frac{1}{\cos u} \text{ en } dx = \frac{\sin u}{\cos^2 u} du \text{ invullen:}$$

$$\int \frac{1}{\sqrt{\frac{1}{\cos^2 u} - 1}} \left(\frac{\sin u}{\cos^2 u} du \right) \quad \text{merk op: } \sqrt{\frac{1}{\cos^2 u} - 1} = \sqrt{\frac{1 - \cos^2 u}{\cos^2 u}}$$

||

$$\int \sqrt{\frac{\cos^2 u}{1 - \cos^2 u}} \frac{\sin u}{\cos^2 u} du = \int \sqrt{\frac{1}{1 - \cos^2 u}} \frac{\sin u}{\cos u} du$$

$$= \int \frac{1}{\sin u} \frac{\sin u}{\cos u} du = \int \frac{1}{\cos u} du \rightarrow \text{inleveropg} \rightarrow \text{let}$$

$$\rightarrow \text{terugsubs} \rightarrow \log |x + \sqrt{x^2-1}| + c.$$

(iii) $\int \frac{dx}{\sqrt{4+x^2}} = \frac{1}{2} \int \frac{dx}{\sqrt{1+(\frac{x}{2})^2}}$ subs. $\frac{x}{2} = \tan u$
of $x = 2 \tan u$
 $dx = 2 \left(\frac{1}{\cos^2 u}\right) du$
 $= 2(1 + \tan^2 u) du$

~~2~~ Merk op: $\sqrt{1+(\frac{x}{2})^2} = \sqrt{1+\tan^2 u} = \sqrt{\frac{1}{\cos^2 u}} = \frac{1}{\cos u}$

$\frac{1}{2} \int \frac{dx}{\sqrt{1+(\frac{x}{2})^2}} = \frac{1}{2} \int \frac{2(1+\tan^2 u) du}{\sqrt{1+\tan^2 u}}$
of $= \frac{1}{2} \int \cos u \left(2 \frac{1}{\cos^2 u} du\right)$
~~2~~ $= \int \frac{du}{\cos u}$ etc.

Intermezzo (geen stof)

Heuh?!

$$\int \frac{dx}{1-x^2} \rightarrow \frac{1}{2} \int \frac{1}{1-x} + \frac{1}{1+x} dx$$
$$= \frac{1}{2} (-\log|1-x| + \log|1+x|) + c$$
$$= \frac{1}{2} \log \left| \frac{1+x}{1-x} \right| + c$$

$$\int \frac{dx}{1+x^2} = \arctan x$$

$$\frac{1}{1+x^2} = \frac{1}{(1+ix)(1-ix)} = \frac{1}{2} \left(\frac{1}{1+ix} + \frac{1}{1-ix} \right)$$

$$\int \frac{dx}{1+x^2} = \frac{1}{2} \left(\int \frac{dx}{1+ix} + \int \frac{dx}{1-ix} \right) = \frac{1}{2i} (\log(1+ix) - \log(1-ix))$$

Geavanceerde theorie
geen lufi-stof!

$$= \frac{1}{2i} \log \frac{1+ix}{1-ix}$$

§ 3.3. Logaritmisch differentiëren.

⑦

duz: eerst log nemen, daarna diff.

Vb: Zij $f(x) = (1+x)(1+2x)^2(1+3x)^3$

Gevraagd: bepaal $f'(0)$

Oplossing: log. diff.

neem eerst log: $\log f(x) = \log(1+x) + 2\log(1+2x) + 3\log(1+3x)$

nu diff: $\frac{f'(x)}{f(x)} = \frac{1}{1+x} + \frac{4}{1+2x} + \frac{9}{1+3x}$

dus $f'(x) = f(x) \left(\frac{1}{1+x} + \frac{4}{1+2x} + \frac{9}{1+3x} \right)$

en $f'(0) = f(0) (1 + 4 + 9) = 14.$

Zelf: vind de afgeleide van $f(x) = x^x$ mbv. log. diff.